NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 18. februaria (poznozimna) 1852. *List* **14.**

Tolažba pozimi.

Kaj umira ti veselje?
Kaj te v žalost mi topi?
Kaj ti, serce! nove želje
Spod nespolnjenih budí?

Kar pogledam, res žaluje:
Polje prazno je cvetlíc,
Listje se raz drevja suje,
Proč je sled veselih ptíc.

Hribov verhe sneg zapada,
Zadeluje sèrnam tír,
In po dolih led poklada
Na potokov bistrih vir.

Pa jesén bodè minila,
Zimski dnevi potekó,
Zemlja se bo pomladíla,
Vnovič v cvetje vse bo šló.

Vnovič bojo priletele
Ptice in prepevale,
Vnovič ribice vesele
Po vodah igrale se.

Toraj, serce, terpi malo
Svojo žalost! Sej iz nje
Bo veselje kal pognalo,
Kakor berstje v cvetke gre. —č.

Podučenje,
kako se imajo hlevi po nalezljivih konjskih boleznih snažiti.

Razglasilo c. k. ministerstva notranjih oprav 31. oktobra 1851.

Da se osnaženje hlevov po nalezljivih konjskih boleznih na enako vižo in povsod tako opravi, da se ni noviga okuženja bati, in da opravilo gospodarju nepotrebnih stroškov ne prizadene, veleva ministerstvo notranjih oprav po posvetu z c. k. ministerstvam vojništva in z učeniki živinozdravnišnice Dunajske tole:

1. Visoki hlevi se imajo 7 do 8 čevljev navisoko pobeliti. — Je v velicim hlevu le en konj smerkov, červiven, garjev, je treba le mesto pobeliti, kjer je stal, in bližnjo okolico na desno in levo. — Manjši hlev, v kterim je malo kónj, se pobeli vès.

2. Ker velika vročína vsako kužnino pokončá, se morajo jasli, korito, ograje stališa, posoda, iz ktere je konj zobanje dobival ali pil, orodje, s kterim se česal (štrigljal), z eno besedo vse, kar je z bolnim konjem v kakošni dotiki bilo, narpoprej s kropam, po tem pa, ko se je osušilo, z vrelim lugam dobro umiti in poribati.

3. Ravno tako se ima tudi z železnino ravnati; v železje se ne vsede kužnína tako lahko, kot v lesnino; zato ni treba druziga, kot imenovaniga zmivanja. Zmivanje s klorovo vodo je pri železji nepotrebno in mu tudi škodje, ker ga razjé.

4. Če so tla kamnitne ali ceglatne, se morajo s kropam ali vrelim lugam politi, dobro zribati in z močno metljo osnažiti; pesek med kamnjem ali ceglam se mora izpraviti in z novim nadomestiti.

5. So tla z ilovco ali scer s kakošno zemljo vdelane, se mora zemlja za pol čevlja globoko izkopati in z novo nadomestiti.

6. Po tem naj se vrata in oknja hleva zapró, in žepla naj se varno, da ogenj v hlevu ne ostane, na žerjavici sožgè, ker žepljeni sopúh vsako kužnino nar bolj pokončá in je tudi pljučam človeka, ki ga sožiga, manj škodljiv; tudi tako kadilo ni drago. — Se vé, da se mora poprej vsa živina iz hleva djati, in da se tudi človek v takim sopuhu ne mudí.

7. Ko je žepljeni dim v hlevu prešel, se odpró vrata in oknja, da se dobro prezrači; tako odpért in prazen naj stojí hlev skozi 8 dni.

8. Je bil v velicim hlevu le en tak bolen konj, je zadosti, ako se stališe in bližnja okolica konja na imenovano vižo počedi, ker kužnína smerkoviga, červivniga, garjeviga konja se ne pustí po zraku, tedaj tudi celiga hleva snažiti treba ni. — Je pa konj v takim hlevu morebiti na več mestih stal in se je mnoga oprava pri njem rabila, se mora vès hlev na imenovano vižo osnažiti.

Gutta Percha,
nova prekoristna stvar za mnogotere rokodelstva.

Ker so gutto percho za mnogotere rokodelstva po vunanjih krajih od dnè do dnè bolj rabiti začeli, in se je bojo gotovo tudi naši slovenski rokodelci sčasama poprijeli, je menda prav, da tudi „Novíce“ nekoliko o ti novi stvari govoré.

Gutta percha (izrekuj guta pêrča“) je stèrjeni sok nekiga divjiga drevesa, ki u Azii na Malajskih otokih, na bregovih polotoka Malekka, in sosednjih primorskih deželá obilno raste.

Guta pêrča (imé hočemo pisati, kakor se izrekuje) je, kar njene obstojne dele vtiče, močno podobna že davnej znanimu vlečcu ali gumilastiku, ali pa raztegljivi smoli (Federharz), ima pa zraven teh še druge imenitniši lastnosti, po kterih se močno od vlečca loči, kteriga v koristnosti še mnogokrat prekosí.

Iznajdena je bila guta pêrča leta 1822. Bil je namreč angleški zdravnik dr. Montgomeri na otoku Singapore, kjer se je veliko z naravskimi

rečmí pečal. Tù je slišal od neke smole, ki ima sila čudovitne lastnosti, in ktero guto perčo imenujejo. Pa ni mu bila priložnost je zagledati ali pridobiti; še le u letu 1842 jo je zapazil.

Zagledal je bil namreč eniga dné u roki neciga dervarja topor (sekiro), ktere toporišče (ročica) se mu je iz neke posebne osnove narejeno zdelo. Pregleda bolj natanjko to reč: bila je guta perča. Pri tej priliki so mu ljudje tudi povedali, kje in kako se dobiva in kako pripravlja.

Dr. Montgomeri se je kmalo prepričal, da ta smola bi utegnila za marsikako rabo še bolji biti, kakor vlečic, torej je je nekaj za ogled poslal u Kalkuto in London, kjer so berž koristnost te nove znajdbe spoznali.

Drevó, iz kteriga se guta perča dobí, kteriga rastlinsko imé pa še ni znano, je eno nar visokejih na Malajskih otokih; dêbla je 3 do 4 čevlje debeliga; več ko 100 let starosti doseže. Njega lés pa ni tako terd, da bi bil za tesarstvo vgoden. Iz sadú tega drevesa si domači olje pripravljajo, s kterim svoje jedí omaslé. Nar imenitniši del tega drevesa je gotovo njegov sok (mezga), kteriga eno drevó blizo 20 do 30 funtov da, kadar ga navèrtajo, in kteriga se vsako leto veliko sodov na Angleško izpelje, ker zopet so bili Angleži pervi, ki so to smolnato stvar v vsakdanjo rabo vpeljati, ktero zavolj čudo imenitnih lastnost hvalo zasluži.

Guta perča je za različno in mnogoverstno rabo. Telesne lastnosti gute perče so pa sledeče:

1. guta perča je zlo gorljiva, vunder se še le pri silni vročini vžgè;

2. u tanjkih (spuhtečih) oljih se da raztopiti; mastno olje pa nič čez njo ne premore;

3. ž njo se da lahko barvati, da se tudi z drugimi barvami zmešati;

4. merzla voda in sopúh čez njo nič ne premoreta, pa

5. u vročo vodo (krôp) pomakana, ali soparu in razgretimu zraku izpostavljena, se guta pêrča tako omečí, da se zamore gnjêsti in kakor vosek u mnogoverstne poljubne oblike stiskati ali tlačiti;

6. ko je guta perča suha in terda, je kakor skorja in se ne da na nobeno vižo ne vleči ne stegniti; ko je pa raztopljena bila, postane silno vezljiva, to je, dobí silno vezivno moč;

7. ko je po raztopljenju spet suha in terda postala, je nekako raztegniljiva ali elastična;

8. zrak je ne more prešiniti in tudi oslabeti je ne zamore; tudi voda skoz njo ne more;

9. čista nima nobeniga posebniga duha;

10. če se ravno dalje časa upotrebuje ali rabi, se malo ali clò nič ne ošpoga, je tedaj zlo terpežna, se vé da, kader ne služi za kurjavo;

11. če guta perča ni za eno rabo več, se da lahko predelati in preliti za drugo.

(Konec sledí.)

Pogled na Serbsko *).

Po spisu Ant. žl. Etzel-na.

Junaški narod bistrega uma, kakor je serbski, ki si je z oboroženo roko svobodo pridobil, tudi vsigdar naglo napredje po potu deržavnega razvitja, ktero je enkrat nastopil. Na ti poti svoj narod peljati, je pa bivši knez Miloš popolnoma pozabil, kteremu sicer ne moremo odreči, da je bil izverstin mož velike dušne močí in pogumnosti slavne. On je bil v oktobru leta 1813 med serbskimi vodji edini, ki po opominovanji svoje blage za narod goreče žene, Ljubice, zdramljen in nadušen, se je zopet zavedil svojega poklica in nar več pripomogel, da se je Serbii turški jarm otresel. Ali sužnosti rešenemu narodu ni bil to, kar bi mu bil imel biti. Ako takrat, ko je kot knez pravični dar za svoje domovini posvečene zasluge vžival, bi bil zamogel zoperstati zapeljivemu vabilu neomejenega gospodarstva, ako bi bil prid dežele v pervo, lastni prid pa v drugo versto stavil, in bi bil ustanovil po modrih postavah narodu zaželjeno vlado, še danes bi bilo vladarstvo v njegovih rokah. To storiti pa je knez Miloš opustil.

Serbska knežija se zamore tedaj deržava po sedanjih zapopadkih še le od tiste dobe imenovati, ko je sedanji knez Aleksander Georgjević vladarstvo prevzel, ker večidel tega, kar se je pod knezom Mihaelom storilo, se je le po sili zgodilo, ker mu tisti možje, ki so sedaj vodníki vlade, niso pokoja dali. To pa, kar se je v poslednjih 9 letih za knežijo zgodilo, je neizrečeno veliko.

Sedanja vstava Serbskega je vtemeljena na podlagi hatišerifa od leta 1838, ki knezu na stran postavi starašinstvo (senat), kakor posvetovavno oblast; v posebnih okoljšinah se pokliče deželni zbor, kterega ondi skupšino imenujejo, v kteri se snidejo namestovavci cele dežele.

Razdelí se knezovina v 17 okrožij, ki se nahíje imenujejo, predstojnik vsake nahíje se imenuje okružni načelnik. Nahíje pa se dalje razdelé v okraje, kterih skupej je 62, njih predstojniki se imenujejo kapitani. Vsak okraj se pa spet razdelí v več občin ali županij; njih predstojniki se imenujejo kmeti, ki so toliko, kakor naši župani. Krožni in okrajni predstojniki in kapitani so pa ob enem vojaški in civilni poglavarji, in imajo policijsko in zapovedno oblast v rokah, vunder samolastno ne smejo nikogar delj kot 24 ur v zapor obsoditi.

Za pravosodje so trojne sodnice postavljene.

Perva je spravna sodíja (Friedensgericht), v ktero voli vsaka občina tri može: enega predsednika in dva prisednika, ki razsodijo občinske razpore. Sodništvo je skupno (summarisch) in ustmeno.

V vsakem okrožji ali nahíi je eno višji sodništvo; predsednik in trije prisedniki tega sodništva se volijo iz cele nahíje, kterih vsak mora naj manj 30 let star biti; vsako leto pa se eden iz novega voli. Dolžnost tega sodništva je, razsojevati civilne, kupčijske in kazenske zadeve, in, ako kdo z razsodbo ni zadovoljen, se mora v osmih dneh pritožiti, da se njegova pritožba pošlje najvišjemu sodništvu.

Najvišje sodništvo ima svoj sedež v Belgradu in obstojí iz predsednika in štirih prisednikov, kterih vsak mora biti čez 35 let star.

Noben sodnik se ne smé razun po pravni poti odstaviti; nikdo ne smé biti ud dveh sodnij. Razsodba se izreče po postavah, kterih podlaga je zakonik (code) Napoleona; telesno kaznovati se ne smé noben deržaven služabnik. Naj vikši sodijska oblast je v rokah ministra, kteriga ondi popečitelj imenujejo, ki ne čuje samo nad sodništvam in njegovimi razsodbami, temuč tudi nad ljudskim odgojenjem in omikanjem. Tudi pritožbe zoper sodnike on prejema.

Za šole se dozdaj še ni moglo mnogo zgoditi. Večidel se pošiljajo mladi umni mladenči na ruske učilnice, da se izobražijo. Poslednji čas pa se vlada za

*) Serbska knežija je med Slavonio, Ogersko, Vlaško in Turško, obseže 386 štirjaških milj, je gorata dežela z rodovitnimi in pridno obdelanimi dolinami, v kterih se mnogoverstnega žita prideluje; stanovnikov šteje čez milion, ki so večidel Serbi, plemeniten slovansk narod, svobodoljuben, nadušen za vedno višji omiko, krasnega jezika, priden, in proste obnaše, vére gerško-kristianske.

učilnice mnogo trudi. Za ljudsko omiko se pripravljajo šole za začetne vednosti, in v Belgradu se ima gimnazij napraviti.

Višji duhovni pastir je metropolit, ki stanuje v Belgradu in se z ministrom posvetje v vsem, kar zadene vero, božjo službo in cerkev. V treh škofijah: v Nagotinu, Šabacu in Ušici je krog 450 svetnih duhovnov in 1500 menihov (gerške vere), ki stanujejo v kakih 30 samostanih.

(Konec sledí).

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Štajarskiga. Pravijo, da bode Štajarska kronovina u 5 okrožij (kresij) razdeljena, ki bodo 84 okrajnih uradnij (kantonov) zapopadle.

Iz Duinske županije na Krasu. Te dní je c. k. glavarstvo Sežanske okrajne našiga dosedanjiga župana županije odstavilo in je Matiju Šnedicu to opravilstvo začasno izročilo. Ta mož župan si v resnici prizadeva na vso moč dolžnosti svoje nove službe zvesto dopolniti. Hitro ko je pritoženje zaslišal, de se premajhin kruh prodaja, de nimajo gostinćarji pravične vinske mere, ne zmerjenih stekelnic, in de štacunarji nimajo pravičnih tehtnic v njegovi županíi, je precej zapovedal, de ima vsakter teržeč pod zgubo svoje pravíce pravične mere in tehtnice imeti, in je še zraven tudi tarifo za mesec svečan postavil, po kteri ima kruh iz nar bolj bele pšenične moke za 4 krajc. 22 lotov, iz srednje moke za 4 krajc. pa 34 lotov tehtati. Oljubil je, de bo za vsaki mesec tarifo razglasil. Vès iskren je za blagor županije in prav marljiv pri svojih opravilih; škoda le. de ga vgovoru ne moremo lahko razumeti. — Nekdanja Duinska grajšina je še zmirej v pravdi z Duinsko, Opačiaselsko, Zgoničko, Gorjansko, in še z drugimi županijami zavolj lova po srenjskih pašnikih. Vikši pravíca je scer prisodila lov nekdanji grajšini, ker neki grajšina cesarski davk od teh srenjskih pašnikov plačuje. Sosedje imenovanih županij pa terdijo, de so že čez 50 let v mirnim posestvu teh pašnikov bili, in de so zmirej imeli od njih popolnama zavžitek. Bog daj, da bi se vsakimu po pravíci zgodilo. — Zdaj so začeli delavci na železnico iz vsih krajev pogostama prihajati, pa tudi dragína vsih rečí zmirej bolj raste, posebno pa vina. V Nabrežinu, ki je zraven železnice, se víno čez vso navado po 24 krajc. bokal toči, in pšenična moka srednje sorte se po 6 in 7 krajc. funt prodaja. — Železnica se zmirej naprej dela; pa kolodvora pri Nabrežinu se še niso lotili. — Cesarski inženirji si prizadevajo, de bi veliki studenec Brojince, ki se pod Nabrežinam naravnost v morje izliva, na kakošno vižo vzdignili in ga po vodotokih na kolodvor izpeljali, kjer bodo veliko vode potrebovali. Že so terdo sklalo nekaj višej od morja izsekali in so že do žive vode prišli. Nadjati se je tedaj, de bodo to težavno delo vender dognali. — Te dní so delavci na železnici veliko orodja in nekaj šin pokradli. Nekteri kmetje so bili tako nespametni, de so od teh tatov orodje dober kup kupovali. Zdaj pa, ko se je to zvedilo, imajo ti kmetje zavolj tega orodja pri pravíci take velike zabave, de si ne bodo gotovo vse svoje žive dní več priželeli kaj ukradeniga vkupovati. — Tudi žandarji imajo z delavci železnice veliko opraviti. Nekteri nimajo popotnih listov, nekteri pa le nepokoj delajo. — U nedeljo večer, to je 8. dan t. m. je en delavec eniga svojih zravendelavcov začel strašno nabijati. Ta pa hitro skoči, svojiga nasprotnika za roke prime in ga močno derží, de si ne more pomagati. Ko ne more drugači, ga ugrizne ko pès in mu na enkrat žnablje odnese. Med tem pa so pritekli žandarji, so nepokojneža zaperli in ga drugi dan pravíci izročili. Sosed M.....č.

Iz Mokriškiga. (Dalje.) Mokričan si je sam pa revšine zlo kriv. Res je, de dosihmal mu ni bilo lahko si pomagati, ker tlaka in druge grajšinske odrajtila so bile velike, — res je tudi, de je zemlja v premajhne kose razdeljena, — pa ravno tako je res tudi, de gospodarstvo ni nikakor pičlim prihodkam primerjeno. Že jeseni, če se le kaj pridela, brez premislika, de nasleduje dolga zima in de spomlad le cvet prinese, nikdar pa sadú ne rodí, začnejo naši dragi rojaki prav dobro živeti, dokler je kaj. Tudi v revni bajti mora takrat purán ali kaka druga pečenka na mizo, čutarica vina se podaja pridno iz roke v roko, in orehača (orehova povitica ali potíca) jim prav dobro tekne. S tem nočemo rêči, de bi si naši kmetje ne smeli nič privošiti, prav je, de ga tudi poliček pijó — ali zakaj enkrat z betam, potem pa s psam? Veliko preveč se potrosi tudi na sedminjah in pri botrinjah, ktere se večkrat delj časa in z večimi stroški obhajajo, kot piri (ženitnine). Ko bi starši take zapravljivosti opušati hotli, bi laglej svojim decam kaj prihranili. Mestjani so že zlo opustili to zapravljanje ob pirih, pri kterih se veliko novcov potrosi in čmu? de si nekteri gerla napajajo in trebuh bašejo. Naši kmetje pa nočejo te zapravljivosti opustiti. Čmu tolikšna veselica ob piru, če je revšina tikama za piram!

Posebno koristno bi pa bilo se pri nas sadjoreje prav pridno poprijeti. Jez bi ne svetoval ravno tolikanj jabelk in hrušk saditi, ker se tukaj lahko in dobro ne prodajo, sliv (češpelj) bi pa kolikor bi mogel, nasadil. Slive skoraj vsako leto prav dobro obrodé, se lahko prodajo, pa tudi domá veliko hasnejo. Lansko jesen so jih Mokričani več stotín vaganov po 30 do 45 kr. za slivovko poprodali; veliko so jih tudi posušili. Ker tedaj slive veliko dobička donašajo, ker jih vsak gospodar brez posebniga truda lahko zasadí in ker v malo letih obilin sad rodé, bi bilo prav, de bi jih naši Mokričanje po vertih več ko sedaj, po tem pa tudi pri koljosekih, pri tersji in po spašnikih zasadili. Ravno taka je z orehi. Želeti je pa nasproti tudi, de bi se v dobrih letinah kupovavci sadja bolj pogostama pri nas oglasili. Lansko jesen bi se bilo dokaj orehov lahko prodalo, kterih so eni po več vaganov za prodaj pridelali. Kostanja, tudi prav lepiga, se na Mokriškim veliko dobí; ne prodá ga pa nihče; nar več ga svinje pozobljejo. Kar murve in svilode (židne gosence) vtiče, ni na Krajnskim mende bolj pripravniga kraja za-nje, ko pri nas; pa kakor dosihmal skušnja kaže, se jih naši kmetovavci nočejo poprijeti, in ker tako spodbudljivih izgledov manjka, se zanemarja ta tolikanj koristni pridelk. Je sicer krog grajšinskiga polja mnogo že velikih murv in tudi murvinih germov po dolgih verstah zasajenih; pa naši kmetje njih cene še ne poznajo. Žalostno je pa viditi, kako vsako leto veliko, že dovelj močnih murv, ki bi bile že pred več leti za presajenje prav pripravne, blagó (živina) objeda in zatíra. Bog daj! de bi saj letos naše lepe murve zastonj ne stale, in de bi se njih vlastniki, če že ne za svoj dobiček, saj za lep izgled okolici, sviloreje prav čversto poprijeli. Lepi izgledi so povsod nar boljši kmetijske šole, ker prost kmet se le potem noviga poprime, ko vidi, da brez velicih stroškov in brez veliciga truda kaj dobička donese. Naša kmetijska družba je hvalevredno vse storila, kar koli v povzdigo sviloreje na Krajnskim le storiti zamore; dala je na svitlo in skoraj zastonj prodaja natanjčni nauk murve in sviloreje rediti, zastonj delí tudi bolj ubožnim murvine drevesa; več ni v stanu storiti. Naj bi jo blagi domorodci posnemali, in svojim sosedam v izgled se sviloreje prav pridno lotili! (Konec sledí.)

Iz Planine se 13. dan t. m. „Novícam“ piše: Ker ste, ljube Novíce! že naše zadnje pismice radostno sprejele, upamo, de Vas bo današnje še bolj razveselilo. Včeraj so nam kaplan zopet veselo pismo brali in brati dali, v kterim je med drugim tudi tole stalo: „Zadnjič sim Novíce (53. list lanskiga leta) v šoli otrokam prebral, kako so Krajnskagorski učenci in učenke z tolažnim písmam vred 3 fl. milošine poslali, kar je mojo mladost tako ginilo, de mi je kmalo 8 fl. za ubožčike donesla. To me je v serce veselilo, de moji otroci ljubezin imajo in spoznajo, de mora djanska biti. Tvojim ubožčikam pošljemo 5 fl. — 3 fl. bomo pa nekam drugam dali“.

To pismo in te denarje smo dobili iz Boljunca iz Teržaške škofije. Mi ne vémo kaj druziga rèči, kakor: Bog daj srečo tako usmiljenim jakim tovaršem; Bog jih ohrani, in osreči njih starše in učenika!

Novíce! ve pa povejte svojim bravcam, vsim ljubim Slovencam, kako blagiga serca je Boljunška šolska mladost. Z Bogam!

Francika Milavc, Štefinova
v iménu svojih hvaležnih součencov in součenk.

Iz Ljubljane. Na prošnjo, ki jo je kmetijska družba slav. ministerstvu kmetijstva predložila, da bi tako potrebno postavo za varstvo polja berž ko mogoče razglasilo, in da bi se živinska sol po pravilu ravnopravnosti v vsih kronovinah cesarstva po eni ceni prodajala, ji je slav. ministerstvo 9. dan t. m. odgovorilo: „da zaželjena postava za varstvo polja še ne more na dan priti, ker mnoge težavnosti še niso odpravljene, ki tej postavi nasproti stojé; — kar pa ponižanje cene živinske solí vtiče, se ministerstvo kmetijstva ravno sadaj z ministerstvam denarstva o ti zadevi posvetuje. Bog daj, da bi posveti po potrebah kmetijstva iztekli. — V poslednjim zboru v saboto je mestni odbor sklenil za napravo spodnje realne šole v Ljubljanskim učilišu do 2000 fl. za prezidanje in napravo potrebnih sôb, — 2000 fl. za napravo potrebnih učilnih pripomočkov iz mestne denarnice dati, razun tega pa vsako leto za vsakoletne potrebe te šole 600 fl. dajati. Ako se pomisli, da letni donesek z 600 fl. potrebuje kapitala z 12.000 fl. in ako temu kapitalu doštejemo še 4000 fl., znese to skupej 16.000 fl., ktere je mestni odbor za napravo spodnje realne šole namenil. To spričuje očitno, da ima mestni odbor resno željo, da se realna šola v Ljubljani ustanoví.

Iz Ljubljane 16. sveč. Dopis „iz Kočevskih hribov“ v poslednjim listu „Novíc“ omeni silne nadloge, ktera ondasnje revne prebivavce po lanski toči in slabi letini tare, in v dvombi zastran obljubljene pomoči razodeva skerb za prihodnjo spomlad, ko bo ljudém vès živež pošel. Za gotovo moremo o ti zadevi tolažbo razglasiti, da gosp. deželni poglavar v skerbi za revne Černomljane in Metličane tudi revšine po enaki nesreči zadetih hribovcov bližnjiga Kočevskiga okraja ni pozabil, ampak da je c. k. okrajnimu poglavarstvu v Kočevju ukazal, vse kraje Kočevskiga okraja izvediti, ki so v nadlogi, in na podlagi tega izvedenja in zastran enakomerne razdelitve milodarov je c. k. okrajnimu poglavarstvu v Černomlju veleval, da naj komisija, ki je za reveže v Metliški in Černomeljski okolici že ustavnoljena, tudi izvedene kraje Kočevskiga okraja vverstí revežem Metliškiga in Černomeljskiga okraja, kteri vsi skupej se imajo po enacih pravilih in po enacih razmerah z milošino obdarovati, ki se je nabrala iz milodarov za nesrečnike Metliškiga in Černomeljskiga kraja. — V Terstu so do 12. t. m. 6922 fl. 38 krajc. milodarov za nesrečnike na Krajnskim nabrali.

Iz Ljubljane 17. sveč. Danes ne vidiš nobeniga psa po Ljubljanskih ulicah; včeraj že pozno zvečer je pri luči razglasoval mestni bobnar v „oglasniku“ natisnjeno oznanilo. Majhni pès, ki je ondi imenovaniga fanta v lice popadel (kako se je to zgodilo, ne vémo, slišali smo, da ga je dražil) je iz Ljubljane, in že v živinozdravnišnici, dosihmal brez vsih sumljivih znaminj; fant je spoznal v njem tistiga, ki ga je popadel. — Unidan je razglasil g. Schmidt na Rusovskim hvaljeniga kebra zoper stekljíno. Čeravno nimamo do kebrov v stekljíni veliciga zaupanja, ker španske muhe, majski keber in polonce silno nekdaj hvaljeni vunder nič ne pomagajo, bomo vunder poskusili zlatiga kebra pri psih nar poprej zvediti: ali je res, da po vžitih tacih kebrih tudi pri psih tisto terdo spanje pride, ki ima znamnje biti omotične zdravilne lastnosti tega kebra. Skušnje bomo potem na znanje dali.

Novičar iz mnogih krajev.

Ker je iz Laškiga sedaj toliko srebernih šestic privrelo, bo vedno manj potreba papirnatih šestic, tedaj je 22. dan p. m. ministerstvo denarstva vsim cesarskim kasam prepovedalo, da nimajo več novih nemških papirnatih šestíc vùn dajati. Kar imajo še novih v kasah in kar se jih bo po plačilih nabralo, se imajo komisíi izročiti, da jih bo po postavah sožgala. Z ogerskimi papirnatimi šesticami pa zamorejo kase, če jim srebernih šestíc zmanjka, še in sicer tako dolgo plačevati, dokler tudi zavolj teh prepoved ne pride. — Po ces. sklepu od 5. t. m. je korar pri stolni Solnograški cerkvi g. dr. Wiery častni korar St. Andraške stolne cerkve izvoljen. — Možém, ki so doveršili česko iménstvo (terminologio) v gimnazjih in realnih šolah potrebnih vednost, je ministerstvo podúka za izverstno delo svojo posebno hvalo na znanje dalo. — Ministerstvo denarstva je sklenilo, da tisti odpustek polovíce zemljišniga davka, ki se je Horvatam in Slavoncam za neobdelane zemljiša lani dodelil, ima jenjati za letošnje leto. — Cesarjev ukaz od 9. t. m. zapové, da kakor drugod se imajo prihodnjič tudi v Terstu, Reki in v Bakru (Buccarí) in v okolicah teh mést rekruti nabirati. — V Liberci na Českem sta bila 5. t. m. poročena dva gluhomutca; nevesta, hči tamošnjiga mestnjana, se je soznanila z ženinom v Pragi v gluhomutnici, in tako je prišlo k ženítvi. Pri poroki jima je duhoven pisma podal in ona sta z glavo kimala. — Nekteri Dunajski bukvovezi so začeli bukve z guto perčo vezati. — V Lincu je umerla te dni neka kmečka dekla, ktero je pred 3 mesci stekel pès na velki cesti popadel. — Spet je parobrod (barka, ktero soparica žêne) na morji pogorel — namreč na poti od Novo-Orleana v Pitsburg v Ameriki, 25 ljudí je prišlo ob življenje. — Turški sultan hoče turškim ženam in dekletam njih obleko nekoliko polajšati in jih pregače oprostiti, s ktero sedaj obličje zakrivati morajo. — Španjolska kraljica se je okrevala. Hudodelnik, ki jo je namenil umoriti, je terdovratin ostal do smerti in je rekel, da je s tem umoram mislil deželi dobroto skazati.

Popravik.

V pesmíci poslednjih »Novíc« v 7. versti namest dovet beri devet.

Pogovori vredništva.

Na vpr. iz Dun.: Kaj je »Novícam« obćje posebno primerno, vsak bravec in pisatelj sam lahko presodi po pregledu obširnega polja, na kterem se one gibljejo. Kar je poučnega ali mikavnega v različnem obsežku, se vse prileže »Novícam« ako je le na kratko in po domače (populär) pisano.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*